

Etambululo lia Suku

Njeve eci ci popia Suku Yehova. (Osamo 85:8)

SGM Internacional
Eccleston Street, Londres SW1W 9LZ
Impresso na Grã-Bretanha

ETENDELO

Ovipama

Ci tiama ku Suku.	1–5
Ekandu olio nye?	6–9
Suku wa sokiya ndati ocitangi cekandu?	10–11
Ci tava ndati oku amela ku Suku?	12–14
Oku kolela Kristu ca lomboloka nye?	15–16
Omuenyo weyulo liukua Kristu	17–18
Esulilo liukua Kristu	19
Alungulo anene	20
Elaleko liupopeli	21

1. Kefetikilo Suku wa lilekisa ndati?

Poku fetika Suku wa Sovola ilu losi. Efetikilo 1:1

Yehova, u wa Sovola ilu, eye muēle Suku, haeye wa lulika ongongo kuenje wa yi panga. Eye wa yi tumalisa. Ka yi sowilile ekalasoko, te yoku tungamo, – eye muēle wa popia, hati, Ame ndi Yehova, ka kuli wiñi. . . Ame ndi Yehova, mopia ocili, sapula ovina viesunga.

Isaya 45:18–19

2. Suku wa lisituluaila ndati komanu?

Ilu li sapula ulamba wa Suku. Oluali lu situlula ovilinga viovaka aye. Osamo 19:1

Tunde kokululikiwa kuoluali,unu waye, una ko muiwa muiwa lovoso, okuti unene waye ko pui, kuenda okukola kuaye, u molehela ciwa vovina a lulika.

Roma 1:20

Kosiahulu Suku wa popia olonjanja via lua lolosekulu vietu lovimēla viovaprofeto. Wa nola olonjila viñi viñi vioku sapula ondaka yaye. Koloneke viro via sulako puāi, wa popia letu l'Omōlaye, una a nola ha lingi kapiñala kovina viosi, haeye a lulika laye oluali.

Heveru 1:1–2

3. Suku wa tuwa ndati?

Kua ci kulihile? Kua ci yevele? Yehova eye Suku ka pui haeye Usovoli wilu lieve liosi. Eye ka lendi ndaño oku kava, olondunge viaye ka vi kulaihaiwa. Isaya 40:28

Tōlo, haeye wa piāla, o tumāla ño-o hū, onduko yaye yi kola, eci a popia ceci, hati, Nda tunga vocitumālo ca lepa haico ci kola. Nungavo kumue lomunu we lipua, haeye wonjuka. Isaya 57:15

Suku eye ocinyi. Vokuaye ku muli owelema, ndaño naito. 1 Yoano 1:5

Suku eye ocisola. Ocisola ca Suku ca moleha ocili kokuetu omo a tuma Omōlaye wongunga voluali ha tu muila omuenyo kokuaye. 1 Yoano 4:8-9

4. Suku o pinga nye komanu?

Yehova, Suku yove, o yongola nye kokuove ha teko oku sumbila Yehova Suku yove, loku endela volonjila viaye viosi, loku u sola, kuenda oku vumba Yehova, Suku yove, lutima wove wosi, lomuenyo wove wosi.

Esinumuilo 10:12

Yesu hati, Sola Ñala Suku yove lutima wove wosi lomuenyo wove wosi lolondunge viove viosi. Eci oco ocihandeleko cinene, haico catete. Kuenje cavali ca lisoka laco, ceci, okuti, Sola u o lisungue love ndeci o lisole ove muēle. Mateo 22:37-39

Ocihandeleko caye ceci okuti tu kolela onduko
y'Omōlaye Yesu Kristu loku lisola pokati ndeci a tu
handeleka. 1 Yoano 3:23

5. Omunu ukuetimba o tēla oku limbuka ovisimilo via Suku ale?

Ukuetimba ka tambula oviali vi'Espiritu lia Suku, momo
kokuaye vi linga nduveke, kuenje eye ka tēla oku vi
limbuka, momo vi limbukiwa lika lolondunge
vi'Espiritu. 1 Korindo 2:14

Ovisimilo viange havisimilo vieneko, ovituwa viene
havituwa viangeko. Oco ca popia Yehova. Ndeci ilu li
kasi kupāla longongo haico ovituwa viange vi kasi
kupāla lovituwa viene, lovisimilo viange vi kasi kupāla
lovisimilo viene. Isaya 55:8–9

6. Nye ci tepa omunu la Suku?

Olohōle viove via ku tepa la Suku yove, akandu ove a
ku vundisila ocipala caye okuti ka yevi. Isaya 59:2

Nda nda selekele olohōle vutima wange, Yehova nda ka
njevele. Osamo 66:18

U ka kolela Mōla, eye ka moli omuenyo, puāi onyeño ya
Suku yi kala ño-o laye. Yoano 3:36

U u kolela ka pisiwa, u ko kolela wa pia ale, momo ka kolelele onduko ya Mõla a Suku ongunga. Kuenje episo liaco lieli, ocinyi ceya voluali, puāi lopo omanu va sole ca lua owelema, okuti ocinyi ci sule, momo ovilinga viavo vīvi. Yoano 3:18–19

7. Ekandu olio nye?

Cosi hesungako oco ekandu. 1 Yoano 5:17

Cosi ka ci tundi kekolelo, ekandu. Roma 14:23

Yesu hati, Vokati okuti vovitima viomanu, omo mu tunda ovipango vīvi, ukahonga, umunu, umondi, oku pekelisa, alivelō āvi, asuvu, elimbi, oku pua ohele, onya, alundi, ocipombo, ahuku. Ovina evi viosi vīvi vi tunda vokati kuenje vi vīhisa omunu. Marko 7:21–23

Lunguki . . . sanga pokati kene pa kala umue ukuotima ūvi, haiwo ka u kuete ekolelo. Heveru 3:12

8. Ocili, vosi va linga akandu?

Vosi va linga akandu, kuenje va lipumbisa ulamba wa Suku. Roma 3:23

Yehova kilu wa vanja posí komāla vomanu, ha kulihisa nda hē kuli vakualondunge va sanda Suku. Vosi va pambuka, va lingila pamosi vakuevīho. Ka kuli u o linga eci ciwa, ndaño umosi. Osamo 14:2-3

Etu vosi tua tungayala ndolomeme, u lonjila yaye, u lonjila yaye. Isaya 53:6

Nda tu popia tuti, Ka tu kuete akandu, tu lilimbika, kuenda Ocili vitima vietu ka cimo. 1 Yoano 1:8

9. Epako liekandu lie?

Ekandu lia iñila voluali lomunu umuamue, kuenda okufa kueya lekandu, haico okufa kua sambukila omanu vosi, momo vosi va linga ekandu. Roma 5:12

U o linga ekandu eye o fa. Ezekiele 18:4

Ekandu, eci li kula, li cita okufa. Tiago 1:15

Onima yekandu okufa. Roma 6:23

U ka kolela Mōla, eye ka moli omuenyo, puāi onyeño ya Suku yi kala ño-o laye. Yoano 3:36

10. Suku o lete ndati omunu lekandu liahe?

Ñala Yehova hati, Ndomo ñasi lomuenyo, si sanjukila okufa kuondingāivi. Eci puāi sanjukila ceci, Nda ondingāivi yi tinduka konjila yaye ha yi kala lomuenyo. Ezekiele 33:10, 11

Ñala . . . o pandikisa lene, momo ka yongola okuti umue o nyoleha, puāi o yongola okuti vosi va likekembela akandu avo. 2 Petulu 3:9

Oco, likekembeli akandu ene. Pongoloki okuti akandu ene a ecelua. Ovilinga 3:19

Suku . . . o pañinya omanu vosi koluali luosi hati,
Likekembeli akandu ene. Ovilinga 17:30

11. Suku wa lingako nye kueci ci tukula ekandu?

Omo Suku a sola ndoco oluali, oco a ecela Omōlaye
wongunga okuti wosi u kolela ka fi, puāi o mola
omuenyo ko pui. Yoano 3:16

Suku wa tu muisa ocisola caye okuti, osimbu tua kala
vakuakandu oco Kristu a tu fila. Roma 5:8

Kristu wa fila akandu etu ndeci ca tukula ovisonehua.
Wa kendiwa. Wa pinduiwa veteke liatatu, ndeci ca
tukula ovisonehua. 1 Korindo 15:3-4

Mōlomanu layevo keyilile oku vumbiwa, te oku vumba
kuenda oku eca omuenyo waye ndocimuenyo coku
yovola va lua. Marko 10:45

12. Tu linga nye ha tu popeliwa?

Kolela Ñala Yesu kuenje o popeliwa. Ovilinga 16:31

Yesu hati, Ame nduvelo, nda umue o pita vuvelo waco
okuti vokuange, o popeliwa. Yoano 10:9

Nda o popia lomēla wove, huti, Yesu eye Ñala, kuenda
o kolela lutima wove okuti Suku wo pindula kuava va fa,
o popeliwa. Momo eci omunu a kolela lutima waye, oco
a tendiwa ndukuesunga, leci a likekembela akandu aye
lomēla, oco a popeliwa. Roma 10:9-10

Suku wa tu popela, haku tu popelelako ovilinga viesunga tua linga etu muēle, puāi oku tu popelela ohenda yaye. Tito 3:5

13. Momo nye Kristu a fila?

Eye Yesu wa liecela ha tu yovola kevīho liosi. Tito 2:14

Nda osonde ka ya peseliwile nda ka kuli ongecelo.
Heveru 9:22

Vu ci cokuti wa yovuiwi . . . losonde ya tīla ya Kristu.
1 Petulu 1:18–19

Cilo, kesulilo liolotembo, eye (Kristu) wa moleha olumue oku imula akandu poku lilumba eye muēle.
Heveru 9:26

Kristu . . . wa fila olumue akandu, okuti ukuesunga wa fila vakuakandu okuti o tu tuala ku Suku. 1 Petulu 3:18

Vu Kristu, Suku wa kala loku inalisa oluali kokuaye.
2 Korindo 5:19

14. Kuli onjila yikuavo tu tēla oku popeliwa layo?

Onduko ya Yesu Kristu u Nasara. . . Vemi liliu ka muli onduko yikuavo ya eciwa komanu okuti tu popeliwa layo, oco epopelo kumue wiñi ka kuli. Ovilinga 4:10, 12

Yesu hati, Ame ndinjila, haime ndicili, haime ndimuenyo. Lomue iya ku Isia, te lame. Yoano 14:6

Kuli Suku umosi, kulivo Mitakati umosi pokati ka Suku lomanu, eye omunu, Kristu Yesu. Eye wa liecela oku yovola omanu vosi. 1 Timoteo 2:5-6

15. Tu tēla oku kala locili caco okuti akandu etu a ecelua?

Yesu, Nala yetu, wa pondiwila okulueya kuetu, haiye wa pinduiwilua oku tu muisa esunga. Roma 4:25

Eci a mala oku yelisa akandu, oco a tumala kondio ya Tōlo kilu. Heveru 1:3

Ovaprofeto vosi vo wimbila uvangi, vati, Vosi va tava kokuaye va mola ongecelo yakandu vonduko yaye. Ovilinga 10:43

Ndeci kutundilo kupāla lutakelo haico a kapa okulueya kuetu ocipāla. Osamo 103:12

Suku wa tu iha omuenyo ko pui, kuenje omuenyo waco u kasi v'Omōlaye. Eci ndu ci soneheli ene wa koleli onduko ya Mōla a Suku. Ndu soneheli oco vu kulihe okuti vu kuete omuenyo ko pui. 1 Yoano 5:11, 13

16. Yesu Kristu eca nye kuava vo kolela?

a. Ongecelo yakandu; Ombembua la Suku
Komunu waco (Yesu Kristu) oko ku u sapuilui ongecelo yakandu, kuenje vosi vo kolela o va yovola kovina viosi,

okuti, nda kovihandeleko via Mose, ka vu tēla oku yovuiwa kovina viaco. Ovilinga 13:38–39

Omo, eci tu kuete ekolelo tu tendiwa nda vakuesunga, oco tu kuete ombembua la Suku, Mitakati yaco Ñala yetu Yesu Kristu. Roma 5:1

Ndu sili ombembua, ndu wihi ombembua yange.

Yoano 14:27

b. Omuenyo ko pui

Uvangi waco haiwu, Suku wa tu iha omuenyo ko pui, kuenje omuenyo waco u kasi v'Omōlaye. U o kuete Omōla o kuete omuenyo. U ka kuete Omōla a Suku ka kuete omuenyo. 1 Yoano 5:11–12

Mopia lene siti, Ocili, ocili, u o yeva ondaka yange, kuenje o kolela u wa numa, o kuete omuenyo ko pui. Keya koku tetuluiwa, puāi wa iluka ale vokufa, wa iñila vomuenyo. Yoano 5:24

c. Omoko yoku linga omāla va Suku

Vosi vo tambula, kuenda va kolela onduko yaye, wa va iha omoko yoku linga omāla va Suku, ndokuti, vava ka va citiwile losonde pamue locipango cetimba, pamue locipango culume, puāi va citiwa la Suku.

Yoano 1:12–13

Eci otembo ya tēla oco Suku wa tuma Omōlaye wa citiwa lukāi, haeye wa citiwa kotembo yovihandeleko. Wo tuma oku yovola ava va tiamela kovihandeleko ha

tu moli omangu yomāla vaye. Kuenje, omo vumāla, oco Suku wa tuma Espiritu li'Omōlaye vovitima vietu, ha li vilikiya liti, Aba, a Tate! Galatia 4:4–6

d. Omuenyo wokaliye

Nda umue o kasi vu Kristu, wa linga ociluvo cokaliye. Cosi cale ca pita, kuenje cosi ca linga cokaliye. 2 Korindo 5:17

Ocisola ca Suku ca sukumu hila vitima vietu le Espiritu Sandu una wa tu ihiwa. Roma 5:5

Endaendi le Espiritu oco ko lingi ocipango cetimba. Galatia 5:16

17. Omuenyo waco wokaliye u kolisua ndati?

Kolisiko vu Ñala kuenda longusu yunene waye. Malehi ovimaleho viosí via Suku okuti vu tēla oku tamalala latutu eliapu. Efeso 6:10–11

Lavululi kuenda likutilila okuti eyonjo ka liu sangi. Ocili, utima u kasi lombili puāi etimba lia leñela. Mateo 26:41

Ko ka lisetahaisi loluali lulo, puāi kuati ovitima viokaliye okuti ovimuenyo vi pongoluiwa, kuenje vu limbuka ndeci ci kasi ocipango ca Suku, okuti ciwa, ca sunguluka, ca pua eko. Roma 12:2

Kulili vocali kuenda vukulihiso woku kulihā Ñala Yesu Kristu haeye Onjovoli yetu. 2 Petulu 3:18

Ovisonehua vi kola viosi ovitumasuku kuenje vi silivila oku longisa, loku lungula, loku pindisa, loku ikisa esunga, okuti omunu wa Suku o loñoloha, haeye angiliyiwila ovopange osi awa. 2 Timoteo 3:16-17

18. Ukua Kristu o kuatisiwa ndati vomuenyo wahe weteke leteke?

a. *Poku tanga tanga Ondaka ya Suku eteke leteke Yesu hati, Nda vu pandikisa oku pokola kolondaka viange, vulondonge viange ocili, kuenje vu kuliha ocili, kuenda ocili cu yovola.* Yoano 8:31-32

Va Yudea vaco va sunguluka ca lua, . . . momo va yeva ondaka lombili kuenje, oloneke viosi, va tanga tanga ovisonehua oku kulihisa nda hē ovina viaco viocili nda ndati. Ovilinga 17:11

Cosi ca sonehiwa kosiahūlu ca sonehiwila oku tu longisa okuti, epandi kuenda okukolisiwa lovisonehua ku tu kokela elavoko. Roma 15:4

b. *Poku likutalaila oloneke viosi*

Yesu wa va tela olusapo luoku va vetiya okuti ca va sesamela oku likutalaila ño-o, oku tokoka hacoko. Luka 18:1

Oco, tu kokeli lutōi kocalo cocali, okuti tu mola ohenda loku sanga ocali ci tu kuatisa eci tu sukila oku kuatisiwa. Heveru 4:16

Yesu hati, Nda vu kala vokuange kuenje olondaka viange vi kala vokuene, pingi cosi vu yongola kuenje cu lingilua. Yoano 15:7

Kuenje cosi vu pingila vonduko yange ndi ci linga, okuti Isia o muisua ulamba ku Mōla. Nda vu pingila cimue vonduko yange ndi ci linga. Yoano 14:13–14

Nda umue pokati kene wa kamba olondunge, a pinge ku Suku, u ecaeca komanu vosi ocali, halocikundoko, kuenje vi eciwa kokuaye. Tiago 1:5–6

Lacimue ko ka ci kuateli ohele, puāi kovina viosi apingilo ene a sapuiwe ku Suku lolopandu volohutililo viene lalombelo ene. Filipoi 4:6

c. *Omo liocituke c’Espiritu Sandu*

Yesu hati, Kuenje ndi pinga ku Isia okuti o wihi Oñuatisi yikuavo yi kala ño-o hū lene. Eye Espiritu liocili.

Yoano 14:16–17

Ka wa kulihili hē okuti etimba liene onembele y’Espiritu Sandu, u o kasi volonulo viene, haeye wa tambuli ku Suku? Ka wa lifukili ene muēle, wa landiwi londando ya lua. Oco, tumbangiyili Suku vatimba ene.

1 Korindo 6:19–20

Epako li’Espiritu lieli: ocisola, esanju, ombembua, epandi, unu, esunga, ekolelo, umbombe, esuluviko.

Galatia 5:22–23

d. Poku fendela loku vumba Suku

Tu lumbi lumbi ku Suku ocilumba cesivayo haico epako liovimela via tava konduko yaye. . . Ko ka ivaliko oku lingainga ciwa, loku liavela pokati, momo Suku o sanjukila ovilumba ndevi. Heveru 13:15–16

Tu sokololi ndomo tu tēla oku livetiya pokati oku kala locisola lovinga viwa. Ka tu ka liweki oku ongoloka ndomo vamue va lingainga, puāi tu likuatisi pokati lalungulo, ca piāla vali omo vu lete eteke liaco li kasi ocipepi. Heveru 10:24–25

Lingi vakuepandi, haivo va tuamela. Olonjanja viosi lingi vakuambili yupange wa Ñala, omo wa kulihī okuti vu kasi vu Ñala oco upange wene ko lingi wolivova.

1 Korindo 15:58

e. Poku liyeka ku Ñala oco Eye a tu yulise eci tu yonjiwa oku linga ekandu

Oco, pokoli ku Suku. Tamalali leliapu kuenje liu tili.
Tiago 4:7

Lalimue eyonjo lio sangi, te eli lia siata pokati komanu. Suku wa kolelua, kuenje ka tava okuti wu yonjiwa te leli wu tēla, puāi kumuamue leyonjo u muisivo evelo lioku puluka okuti vu soka lalio. 1 Korindo 10:13

Eyulo li yula oluali haili, ekolelo lietu. 1 Yoano 5:4

Omo eye muēle (Ñala Yesu) a tala ohali loku yonjiwa, oco o tēla oku kuatisa ava va yonjiwa. Heveru 2:18

Nda tu likekembela akandu etu loku a sapula, eye ukuacili, haeye ukuesunga, o tu ecela akandu etu, kuenje o tu yelisa kavīho osi. 1 Yoano 1:9

f. Poku imbila uvangi Nala

Yesu hati, Ndo ñuami, oco ndu lingisi anyanga vomanu. Marko 1:17

Vu linga olombangi viange. Ovilinga 1:8

Tiukila konjo yove. Ka sapule cosi Suku a ku lingila. Luka 8:39

Wosi o njimbila uvangi kovaso omanu ame ndu wimbila uvangi kovaso a Tate o kasi kilu. Mateo 10:32

Kuendi kuosi kilu lieve. Kundi ondaka yiwa kovilovo viosi. Marko 16:15

19. Kovaso yokufa hē? Ci ka kala ndati?

a. Eci a fa, ukua Kristu o kala pi?

Yesu wo kumbulula, hati, Hu sapuila ocili okuti etaili o kala kumue lame vofeka ya Suku. Luka 23:43

Etimba lietu lia soka ndosinge, nda li nyōleha, kilu tu kuete onjo ya tungiwa la Suku, okuti ka ya tungiwile lovaka, kuenje yenda hū ka yi pui. . . Tu kasi lutōi, kuenje kokuetu, ca velapo oku tunda vetimba loku ilukila ku Nala. 2 Korindo 5:1, 8

b. Olohuminyo viokuti Kristu o tiuka vipi?

Vimbo lia Tate muli olonjo via lua. Nda hacoko, nda
ndo ci sapuilili, momo ngenda oku vu angiliyila
ocitumalo. Kuenje eci ngenda oku vu angiliyila
ocitumalo, njiya vali, ndu wupilili okuti oku ñasi, haiko
vu kalavo. Yoano 14:2–3

Ñala, eye muële, o tunda kilu levilikiyo, londaka yungelo
unene, kuenda lolumbeta lua Suku. Kuenje ava va fa vu
Kristu va pinduka tete. Noke etu tu kasi lomuenyo,
haetu tua siala konyima, tu ambatiya kumuamue lavo
valende oku ñualehela la Ñala vilu. Oco tu kala hū la
Ñala. 1 Tesalonike 4:16–17

Ofeka yetu yi kasi kilu, oko tu lavokaila Upopeli, Ñala
Yesu Kristu. Filipoi 3:20

Yesu u wopiwa pokati kene, yu wa yeluiwa kilu, ndeci
wo moli oku enda kilu, haico eya vali. Ovilinga 1:11

20. Alungulo anene

Yesu hati, Ko ka kuateli usumba ava okuti, eci va ipa
etimba, noke ka va tēla vali oku linga cimue. Puñi ndu
wilikili u wa sesameli oku u kuatela usumba. Kuateli
usumba u okuti, eci a ipa, o tēla oku imba vonjembo.
Oco muële, mopia lene siti, U u kuateli usumba.

Luka 12:4–5

Omanu vosi va fa onjanja yimuamue, noke kuli
ekanga. Heveru 9:27

Etu vosi, omunu omunu o lilombolola ku Suku.
Roma 14:12

Yesu hati, U o liñala, kuenje ka tava kolondaka viange, o
kuete onganji. Ondaka nda popia oyo yu tetuluila
keteke lia sulako. Yoano 12:48

Ene, nda ko likekembela akandu ene, lene vosi vu nyõlehavo ndovo. Luka 13:3

21. Elaleko lia Ñala

Enjui kokuange, vosi wa sovoloki kuenda wa lemiwi kuenje ndu kavuluisi. Likapi okanga yange kuenda lilongisi kokuange, momo ndonjuka, haime nda liketisa vutima, oco vu sanga ekavuluko vovitima viene.

Mateo 11:28-29

Ame ndimbolo yomuenyo. U iya kokuange ka kuata onjala, lu o ñolela ka yevi vali enyona. . . U iya kokuange siu takumula. Yoano 6:35, 37

Tala, nāi kuvelo loku totola. Nda muli u o yeva ondaka
yangé kuenje o njuluila epito, nyiñila kokuaye, ndia laye,
leye o lia lame. Esituluilo 3:20

Vokalivulu kalo mu sonehiwa ovinimbu vi sangiwa v'Ondaka ya Suku okuti Embimbiliya. Ovinimbu evi viopiwa kovisimilo viñi viñi. Ove nda ku kuete Embimbiliya, ciwa calua oku landa limue liove, loku li tanga, momo olio Esituluilo lia Suku komanu vosi.

Mbundu of Benguela GA